

Park u hvězdárny

Místo pro hvězdárnu si vybrali společně bratři Josef Jan Frič a Jan Ludvík Frič na vrchu Manda. Než došlo ke stavbě, Jan Ludvík zemřel. Jeho bratr proto pak vrch přejmenoval na Žalov. V okolí hvězdárny je park se sochařskými díly a arboretem – sbírkou cizokrajných dřevin.

Při procházce parkem narazíte na citaci z veršů Jana Nerudy („Jsou-li tam žáby taky“) a kamennou žábu na památníku Josefa Friče. Bratři Fričové pocházeli z významné pražské rodiny, jejich otcem byl básník a revolucionář Josef Václav Frič.

Jaký byl vztah básníka Jana Nerudy, bratrů Fričů a astronomie? Můžete to zjistit např. ve článku [Neruda na oběžné dráze](#).

**Seděly žáby v kaluži,
hleděly vzhůru k nebi,
starý jim žabák učený
odvíral tvrdé lebi.**

**„Jen bychom rády věděly,
vrch hlavy poulí zraky,
„jsou-li tam tvoři jako my,
jsou-li tam žáby taky!“**

Úryvky ze sbírky Jana Nerudy
Písně kosmické

Další budovy tehdejší hvězdárny navrhoval známý architekt Josef Fanta. Zjistěte, které další budovy navrhl. K jakému architektonickému slohu tyto budovy patří?

První sazenice v parku pocházely z okrasné školky zahradního architekta Františka Thomayera z Říčan u Prahy ([více v Říčanském uličníku](#)).

Tip

Orchideje na louce u Kubětín

V polovině května rozkvétají na vlhkých místech mezi jablňovými sady ([jižně od Čerenkovského dalekohledu](#)) orchideje – prstnatce májové.

Jedná se o vzácný druh, který je vázaný na místa s výskytem mykorhizních hub v půdě. Chodte opatrně za sebou, abyste vzácné rostliny nepošlapali. Tyto orchideje totiž nekvetou každý rok. Někdy v trávě najdeme pouze listy v přízemní růžici s výrazně tmavými skvrnami.

O prstnatcích májových se dozvíte více ve videu [Louky v okolí Říčan](#).

✓ Hledej dvojice

Při procházce parkem si všimněte vysazených dřevin. Můžete hledat dvojice domácích a cizokrajných stromů a keřů, které patří do stejného rodu. Přineste si z lesa list nebo větvičku domácí dřeviny, abyste měli co porovnávat.

Popište, čím se liší:

Domácí druh	Cizokrajný druh	Liší se...
jedle bělokorá	jedle vznešená	
borovice lesní	borovice limba	
javor mlč	javor dlanitolistý	

✓ Dřeviny z celého světa

Parku se sbírkou cizokrajných dřevin se odborně říká arboretum. Stromy v něm mívají cedulky s názvem druhu. Pokud název chybí nebo si chcete určení ověřit, využijte mobilní aplikace (Tree ID, PlantNet, iNaturalist aj.). Pro cizokrajné druhy vyhledejte, z které části světa pocházejí. Jak to v daném místě vypadá – je tam nížinný lužní les, vysokohorský mlžný les nebo suché křoviny?

Vyskládejte mapu světa z větviček nebo provázků a na příslušná místa položte spadané listy, květy nebo plody.

Jedlovec kanadský

Metasekvoje čínská

Živoucí fosílie

Metasekvoje čínská je zvláštní strom s opadavými jehlicemi. V přírodě roste pouze v omezeném areálu ve střední Číně. Byl objeven až v roce 1943, předtím byl rod metasekvoje známý jen ze zkamenělin. Vědci do té doby předpokládali, že celý tento rod vyhynul asi před 70 miliony let. Jedná se tedy o tzv. živoucí fosílii.

Místní jména v Ondřejově

Z parku u ondřejovské hvězdárny je rozhled do celého kraje. S pomocí mapy rozpoznajte kopce na obzoru: Horka, Baba, Hláška, Čerčanský chlum. Znáte nějaká místní jména pro louky, rybníky a potoky v okolí? Například **louka u Kubětín** odkazuje na to, že tu dříve stávala obec Kubětín neboli Kubětiny. Zbyly tu po ní jen málo znatelné stopy v lese směrem na Dvoumetrový dalekohled.

Seradov s potokem a rybníkem je ojedinělým místem, kde dnes ještě stále můžete pozorovat raky.

Vyznačte v mapě rybník Seradov, potok Šmejka, vrchy Pecný, Manda, Karkoška, Horka, Baba a les Vejborgka. Pokud si nejste jistí, využijte mapy.cz.

